

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 61/19

Luxemburg, 14 mai 2019

Hotărârea în cauza C-55/18
Federación de Servicios de Comisiones Obreras (CCOO)/Deutsche Bank
SAE

Statele membre trebuie să oblige angajatorii să instituie un sistem care să permită măsurarea duratei timpului de lucru zilnic

Sindicatul spaniol Federación de Servicios Comisiones Obreras (CCOO) a sesizat Audiencia Nacional (Curtea Națională, Spania) pentru a obține o hotărâre de constatare a obligației Deutsche Bank SAE de a institui un sistem de înregistrare a timpului de lucru zilnic efectuat de membrii personalului său. Sindicatul consideră că acest sistem ar permite verificarea respectării programelor de lucru prevăzute și a obligației, prevăzute de legislația națională, de a transmite reprezentanților sindicali informațiile referitoare la orele suplimentare efectuate lunar. În opinia CCOO, obligația de a institui un astfel de sistem de înregistrare decurge nu numai din legislația națională, ci și din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) și din Directiva privind timpul de lucru¹. Deutsche Bank susține că din jurisprudența Tribunal Supremo (Curtea Supremă, Spania) decurge că dreptul spaniol nu prevede o asemenea obligație cu aplicabilitate generală. Astfel, din această jurisprudență ar reieși că legea spaniolă impune numai, exceptând cazul în care se convine altfel, ținerea unui registru al orelor suplimentare efectuate de lucrători precum și comunicarea, la finele fiecărei luni, lucrătorilor și reprezentanților lor, a numărului de ore suplimentare astfel efectuate.

Audiencia Nacional a exprimat îndoieli cu privire la conformitatea cu dreptul Uniunii a interpretării efectuate de Tribunal Supremo a legii spaniole și a adresat întrebări în acest sens Curții de Justiție. Potrivit informației pe care aceasta a furnizat-o Curții, 53,7 % din orele suplimentare efectuate în Spania nu sunt înregistrate. Pe de altă parte, Ministerul Muncii și Securității Sociale spaniol consideră că este necesar, pentru a stabili dacă au fost efectuate ore suplimentare, să se cunoască cu exactitate numărul de ore de lucru normale efectuate. Audiencia Nacional subliniază că interpretarea dreptului spaniol de către Tribunal Supremo îi privează, în practică, pe de o parte, pe lucrători de un mijloc de probă esențial pentru a demonstra că timpul lor de lucru a depășit duratele maxime de lucru și, pe de altă parte, pe reprezentanții acestora de mijloacele necesare pentru a verifica respectarea normelor aplicabile în materie. Prin urmare, dreptul spaniol nu ar fi în măsură să garanteze respectarea efectivă a obligațiilor prevăzute de Directiva privind timpul de lucru și de Directiva privind securitatea și sănătatea lucrătorilor la locul de muncă².

Prin hotărârea pronunțată astăzi, **Curtea declară că aceste directive, interpretate în lumina cartei, se opun unei reglementări care, potrivit interpretării acesteia de către jurisprudența națională, nu impune angajatorilor obligația de a institui un sistem care să permită măsurarea duratei timpului de lucru zilnic efectuat de fiecare lucrător.**

Curtea subliniază mai întâi importanța dreptului fundamental al fiecărui lucrător la o limitare a duratei maxime de lucru și la perioade de repaus zilnic și săptămânal, care este consacrat în cartă și al cărui conținut este precizat de Directiva privind timpul de lucru. Statele membre sunt ținute să asigure lucrătorilor beneficiul efectiv al drepturilor care le-au fost conferite, fără ca modalitățile

¹ Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru (JO 2003, L 299, p. 9, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 3).

² Directiva 89/391/CEE a Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă (JO 1989, L 183, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 2, p. 88).

concrete alese pentru asigurarea aplicării directivei să poată goli aceste drepturi de esența lor. Curtea amintește în această privință că lucrătorul trebuie considerat parte vulnerabilă în cadrul raportului de muncă, astfel încât este necesar să se prevină ca angajatorul să îi impună o restricție a drepturilor sale.

Curtea constată că, în lipsa unui sistem care să permită măsurarea duratei timpului de lucru zilnic al fiecărui lucrător, nu se poate stabili în mod obiectiv și fiabil nici numărul de ore de lucru efectuate precum și repartitia lor în timp, nici numărul de ore suplimentare, ceea ce face excesiv de dificil, dacă nu imposibil în practică, pentru lucrători să asigure respectarea drepturilor lor.

Astfel, stabilirea obiectivă și fiabilă a numărului de ore de lucru zilnic și săptămânal este esențială pentru a determina dacă durata maximă săptămânală de lucru care include orele suplimentare precum și perioadele minime de repaus zilnic și săptămânal au fost respectate. Curtea apreciază așadar că o reglementare națională care nu prevede obligația de a recurge la un instrument care să permită această stabilire nu garantează efectul util al drepturilor conferite de cartă și de Directiva privind timpul de lucru, întrucât privează atât angajatorii, cât și lucrătorii de posibilitatea de a verifica dacă aceste drepturi sunt respectate. O asemenea reglementare ar putea astfel compromite obiectivul directivei care constă în asigurarea îmbunătățirii protecției securității și sănătății lucrătorilor și aceasta indiferent de durata maximă săptămânală de lucru reținută de dreptul național. În schimb, un sistem de înregistrare a timpului de lucru oferă lucrătorilor un mijloc deosebit de eficient de a accede lesne la date obiective și fiabile privind durata efectivă a muncii efectuate, ceea ce facilitează atât dovedirea de către respectivii lucrători a unei încălcări a drepturilor lor, cât și controlul de către autoritățile și instanțele naționale competente a respectării efective a acestor drepturi.

În consecință, **în vederea asigurării efectului util al drepturilor conferite de Directiva privind timpul de lucru și de cartă, statele membre trebuie să impună angajatorilor obligația de a institui un sistem obiectiv, fiabil și accesibil care să permită măsurarea duratei timpului de lucru zilnic efectuat de fiecare lucrător.** Revine statelor membre sarcina să definească modalitățile concrete de punere în aplicare a unui astfel de sistem, în particular forma pe care acesta trebuie să o aibă, ținând seama eventual de particularitățile proprii fiecărui sector de activitate în cauză sau de specificități, în special de mărimea anumitor întreprinderi.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106